

הנחיות לכתיבת עבודות סמינריוניות ותרגילים ולהכנת רשימות ביבליוגרפיות

עמוד		
1	דברי פתיחה	
3	עמוד השער הקדמי של העבודה	1
4	עמודי קדם-העבודה	2
4	2.1 תוכן העניינים	
4	2.2 תקציר	
5	פרקי העבודה	3
5	3.1 מבוא	
5	3.2 המסגרת התיאורטית	
7	3.3 שיטת המחקר	
8	3.4 הממצאים	
9	3.5 דיון	
10	3.6 סיכום	
10	3.7 הערות שוליים	
10	3.8 ביבליוגרפיה	
10	סגנון	4
11	צורת הגשת העבודה	5
11	ניתוחים סטטיסטיים	6
11	רישום מקורות	7
11	7.1 כללי אזכור המקורות	
13	7.2 כללי הפירוט הביבליוגרפי	
16	7.2.1 עברית	
16	7.2.2 לועזית	
18	7.3 רשימת הביבליוגרפיה	
20	7.4 המלצות כלליות להכנה ולעריכת רשימת הביבליוגרפיה	
21	CHECK LIST - לפני שליחת או מסירת עבודה למרצה	
23	נספח א': הצעות כתיבה ורישום של עבודות – מאת אפרים תבורי	

מטרת החוברת

בחוברת זו תקראו על המבנה של עבודות סמינריוניות, ותלמדו איך לציין מקורות בתרגילים ובעבודות. על אף ההנחיות בחוברת זו, בעת כתיבת עבודה עליכם לברר תמיד מהן הדרישות המיוחדות של המרצה שלו/לה אתם מגישים את העבודה.

1. עמוד השער הקדמי של העבודה

<p>[רישום שם העבודה] בשליש העליון של העמוד</p> <p>*עבודה סמינריונית / תרגיל</p> <p>מאת [שם הכותב/ת] ת.ז. באמצע העמוד</p> <p>בשליש התחתון של העמוד</p>	
<p>*בסמינריון / בתרגיל שם הקורס מספר הקורס שנת הלימודים</p>	<p>עבודה זו מוגשת ל [שם המרצה] המחלקה לסוציולוגיה ולאנתרופולוגיה אוניברסיטת בר-אילן</p> <p>תאריך הגשה</p>

הערה: רשמו רק את המושג המתאים

אחת התקלות הנפוצות בעבודות סמינריוניות היא העדר מיקוד. בבואכם לנסח את כותר העבודה, זכרו כי בחירה מושכלת של שם העבודה תסייע הן לכם כמחברי העבודה והן לקוראיה. שם העבודה צריך להיות ממוקד וברור באופן שיסייע לכם להגדיר בצורה מדויקת וממוקדת את התחום בו בחרתם לעסוק, ויאפשר לקוראים להבין במה מתמקדת העבודה. לדוגמא, מוטב לנסח שם כמו: "ההשפעה של מעמד חברתי על ההצטרפות למאבק לצדק חברתי" על פני שם כמו "גורמים הקשורים במאבק לצדק חברתי".

2. עמודי קדם-העבודה

2.1 תוכן העניינים

תוכן העניינים יבוא בעמוד נפרד לאחר עמוד השער. התוכן יכלול את כותרות הפרקים ופרקי המשנה בסדר שבו הם מופיעים בעבודה, בצירוף ציון מספר העמוד בעבודה. על שמות הפרקים ופרקי המשנה להיות מנוסחים בבהירות ובאופן שיבהיר לקוראים במה מתמקד הפרק.

כתיבת שם פרק ברור וממוקד עוזרת גם לכם ככותבים לארגן את הפרק סביב נושא מרכזי אחד, ולא לגלוש לתחומים שאינם רלוונטיים. לכן, העדיפו שם פרק כגון: "ההשלכות של קשיים בתקשורת בין הורים וילדים" על-פני שם כללי כגון: "בעיות משפחתיות". ראוי לחלק פרק ארוך למספר תתי-פרקים הנפרדים זה מזה, אך קשורים ברצף התפתחות הגיוני. חלוקה זו תאפשר לכם לשמור על עבודה ממוקדת ומאורגנת. למשל, תחת ראש הפרק "השפעת טיפולי הפריה על המשפחה", ניתן לערוך חלוקה של תתי פרקים המתייחסים ל- 1. "השפעת טיפולי הפריה על המערכת הזוגית" 2. "השפעת הטיפולים על היחסים עם קרובי משפחה נוספים" וכן הלאה, בהתאם לחומר הרלוונטי שאספתם.

2.2 תקציר

התקציר בעבודה סמינריונית יבוא בעמוד נפרד, ויציג באופן תמציתי (כ- 15 שורות) את נושא המחקר, מערך המחקר, ממצאיו ומסקנותיו.

3. פרקי העבודה

3.1. מבוא

המבוא יכלול שני מרכיבים עיקריים:

1. הגדרה חדה וממוקדת של הבעיה המחקרית או התזה¹ המרכזית של העבודה.
 2. דיון בתרומה המשוערת של העבודה וציון התועלת (העיונית-והמעשית) שתופק מהטיפול בבעיה המרכזית שלה.
- אם מדובר בעבודה סמינריונית, לרוב "הבעיה המחקרית" או התזה נדלית מתוך הנושא הכללי של הסמינריון. בעיה מחקרית טובה היא כזו המעוררת תהיות אודות הידע הקיים, מאתגרת את החשיבה ועומדת בקריטריון הבחינות האמפירית, דהיינו ריאלית לבדיקה במסגרת המחקר. חשוב לתחום היטב את הבעיה המחקרית. כאשר הגדרת נושא העבודה היא מעורפלת או מטושטשת, העבודה עצמה לא תהיה ברורה, ותועלתה מפוקפקת. הקדישו תשומת לב רבה לתחום זה.
- התרומה הצפויה של העבודה נובעת משיקולים עיוניים ו/או מעשיים. לפעמים ניתן לזהות היבט, השלכה או יישום אפשרי שהתיאוריות המאירות את הנושא לא החשיבו אותם כלל, או לא עשו זאת במידה מספקת. לפעמים, התרומה המשוערת היא בתרגום מסקנות תיאורטיות או אמפיריות להצעות למדיניות חברתית. במקרה כזה, זוהי התועלת המעשית העשויה לצמוח מהעבודה.

לסיכום: המבוא יציג את הבעיה המחקרית או התזה המרכזית של העבודה בצורה ממוקדת, כולל ציון מטרותיה, ודברי הסבר על השיקולים (התרומה הצפויה) שהביאו אתכם לבחור בנושא. בדרך כלל, עמוד אחד מספיק למלאכה זו.

3.2 המסגרת התיאורטית²

- המסגרת התיאורטית היא מרכיב מרכזי בעבודה. היא מורכבת ממספר פרקים ותתי פרקים הסוקרים באופן בקורתי את הידע הקיים בנושא בו עוסקת העבודה. למעשה, המסגרת התיאורטית מספקת שלושה דברים משמעותיים:
1. הסבר לסיבות ולנסיבות שהציתו את סקרנות החוקרים לגבי הנושא.

¹ תזה היא קביעה שאתם עומדים לבחון בהמשך (ואת המלה "תזה" כותבים כך ולא "תיזה").

² הידעת! במילה בלועזית כמו תאורטית ת=th ו-t=ט!

2. רשימה של "מושגים מארגנים". כלומר, הצגת השפה המיוחדת אשר מבארת את הנושא.

3. הפגנת בקיאות במסורת הדיון בתחום, כפי שזה נוגע לנושא העבודה. חלק זה מהווה עבור הקוראים מדד לבקיאותכם בחומר העדכני ביותר בנושא, ליכולתכם לסווג באופן בקורתי את הדעות השונות הקיימות בתחום, וליכולתכם לארגן את הסוגיות בתחום באופן הגיוני וברור, תוך חלוקה לפרקים נפרדים. העיקרון המנחה בארגון המסגרת התיאורטית הוא מעבר מהכללי אל הספציפי. אין לארגן פרק זה על-פי סדר כרונולוגי של המחקרים שנערכו בתחום. פסקת הפתיחה היא החלק הרחב ביותר, ובהמשכה יש לפתח את הרקע התאורטי למחקר, תוך שימוש בספרות הקיימת מחד ובטיעונים הביקורתיים מאידך.

בניית מסגרת תיאורטית טובה תוביל אתכם לניסוח "הבעיה המחקרית" בצורה של השערה, או בצורה של שאלה ממוקדת היטב, או לניסוח התזה המרכזית של העבודה ואלה יופיעו בסופו של חלק זה. השערת המחקר היא הנחה ספציפית לבעיה הרחבה שהוצגה, והיא הגשר המוביל אתכם מהסקירה התיאורטית אל תיאור המחקר עצמו. לפיכך, חשוב להבהיר את ההמשכיות הלוגית שבין המחקרים הקודמים שנערכו בנושא לבין המחקר שלכם, כלומר, את האופן שבו המחקר שלכם קשור למחקר שכבר נעשה בתחום, נובע ממנו או מתקשר אליו מציע ממד של חידוש ביחס לידע הקיים. מטרתו העיקרית של פרק סקירת הספרות, אפוא, היא להוביל לשאלת המחקר שלכם ולשכנע בחשיבותה ובנחיצותה המדעית.

ייתכן שבמקום בעיה מרכזית אחת, או תזה מרכזית אחת, תהיינה כמה בעיות או תזות רלוונטיות במקרה זה תהיה גם הסקירה התיאורטית מחולקת למספר תתי-פרקים, וכל תת-פרק של הסקירה התיאורטית יסתיים בהצגה של תזה, או בעיה מחקרית, כפי שהיא נובעת מתוך הספרות שנסקרה בו. לאחר הבאת רעיון אשר נאמר במקור ספרותי אחר, יופיעו סוגרים בהם יכתבו שם המשפחה של המחבר המקורי, שנת הפרסום ומספר העמוד שבו מופיע הרעיון או הציטוט (אם זה רלוונטי). הוראות מדויקות מופיעות בפרק "כללי ציטוט" בהמשך.

שימו לב: יש להתייחס למאמרים שנכתבו בעבר, בלשון עבר ולא בלשון הווה, לדוגמא: "הריסון

(2000) מצא" ולא "הריסון (2000) מוצא".

**חובה לומר דברים בשם אומרים ; ולא, יחשב הדבר
להונאת הקורא ולגנבה ספרותית!**

3.3 שיטת המחקר

בפרק זה, עליכם לפרוש בפני הקוראים את מערך המחקר הכולל בו השתמשתם לבדיקת שאלות המחקר והשערותיו. רצוי לפתוח במשפט כללי אודות שיטת המחקר, ובהמשך לפרט את הנושאים הספציפיים הרלוונטיים, מתחת לכותרות משנה תואמות.

פרק זה יכלול מספר תתי-פרקים :

1. נבדקים או קורפוס: במחקר הנערך על נבדקים, יש לתאר את אוכלוסיית המחקר, וכן את מדגם הנבדקים, מספר המשתתפים, גילם, מינם, וכן כל פריט אשר רלוונטי למחקר.

אם המחקר לא נערך על נבדקים, אלא כולל ניתוח חומר ארכיוני, יש להסביר מהו החומר, מה היו הקריטריונים המנחים לבחירתו, איך נערך האיסוף וכדומה.

2. מדגם: יש לתאר מהי שיטת הדגימה בה השתמשתם. אם לא השתמשתם בדגימה, יש להסביר באיזו דרך נאספו הנבדקים או החומר שנחקר.

3. כלים: יש לספק תיאור מפורט של כל כלי המחקר ודרך בנייתם באופן שיאפשר לחוקרים אחרים לחזור על המחקר. אם השתמשתם בכלי שנבנה על-ידי אחרים, יש להפנות למקור הרלוונטי. בכל מקרה, עליכם להבהיר לקורא מדוע בחרתם בכל אחד מן הכלים בהם נעשה שימוש במסגרת המחקר וכיצד שיטה זו דווקא תספק מענה הולם לשאלות המחקר. אם הכלים הם שאלונים או ראיונות מובנים, יש לצרף אותם כנספחים ולתאר אותם בפרק זה באופן כללי. באופן דומה יש להסביר כל דרך אחרת בה אספתם את הנתונים, כגון: תצפית משתתפת, ניתוח תוכן של דברים שנכתבו או נאמרו, ניתוח חומר ארכיוני, וכיוצא בזה. חייבת להיות התאמה בין שיטת המחקר לבין הבעיה שבחרת לחקור. איכותה של העבודה תלויה במידה ניכרת בהתאמה זו.

4. הליך: יש לתאר את האופן שבו נערך המחקר. לפרט את שלבי המחקר ואת אופן איסוף הנתונים. למשל: "לנבדקים נמסרו שאלונים והם מילאו אותם בזמנם

החופשי. הנבדקים שלחו את השאלונים לחוקר באמצעות מעטפה מבוילת שנמסרה להם יחד עם השאלון. " או "שלושה תצפיתנים/שופטים דרגו את מספר הפעמים שבהן הפגינו הילדים אלימות במהלך ההפסקה הגדולה". בנוסף, סעיף זה עשוי לכלול התייחסות לדילמות אתיות בהן נתקלתן במהלך עבודת המחקר, ולאופנים בהם בחרתם להתמודד עם דילמות אלה.

5. משתנים: יש לציין את רשימת המשתנים הנחקרים בעבודה (הנובעים מבעית המחקר, התזה, ההשערה או ההשערות שהצגתם בפרקים הקודמים). לגבי כל משתנה, יש להסביר כיצד מדדתם אותו. אם העבודה היא כמותית, הציגו לגבי כל משתנה את המדד האמפירי שבאמצעותו מדדתם את המשתנה.

בסעיפים השונים בפרק זה, יש מקום להציג גם את ההתלבטויות או הסיבות לבחירות שיטת המחקר הספציפית.

חשוב

חובה לשמור על כל החומר המקורי של המחקר: שאלונים, הקלטות, ראיונות וכו'. אין לזרוק חומר זה!

3.4 הממצאים

בפרק זה תנתחו את תוצאות המחקר שערכתם בהקשר ישיר לבעיה המחקרית או לתזה שהצגתם קודם לכן. אם הצגתם מספר שאלות או השערות, יהיה פרק הממצאים מחולק לתת פרקים בהתאם. בראש כל תת-פרק תבוא כותרת. על המבנה הפנימי של כל פרק להיות אחיד ולאפשר מעבר מסיומו של הפרק האחד אל פתיחתו של הפרק הבא.

פרק הממצאים יתמקד לא רק בדיווח, אלא גם בניתוח הממצאים בו יובאו טיעונים ונימוקים שבכוחם להאיר את הבעיה המחקרית, ולהביא לאישוש או להפרכת ההשערה שהצגתם. יש להסביר האם וכיצד הממצאים תומכים בהשערות או לא. יש בהחלט מקום להציג גם בעיות ולבטים הנובעים מהממצאים. אם עבודת המחקר שלכם כמותית, רצוי להציג את הממצאים בעזרת טבלאות ותרשימים, אך אין להסתפק בהם. לאחר כל טבלה או תרשים יש לתת הסבר על

הממצאים העולים מתוך הטבלה או התרשים. כל טבלה ותרשים יוצג בעזרת מספר טבלה וכתרת ההולמת את הניתוחים המופיעים בו. למשל:

טבלה מס' 1. ממוצע ההבדלים בנשיאת נשק בקרב קבוצות אוכלוסייה שונות,

או

טבלה מס' 4. ניתוחי שונות של קשיים חברתיים לפי בעיות בית-ספריות וגיל הילד.

3.5 דיון

פרק הדיון עוסק בפירוש התוצאות ובהערכתן, וכולל, בדרך-כלל, שלושה

מרכיבים:

ראשית, יש לסכם את הממצאים, תוך בחינת מידת ההלימה בין תוצאות

המחקר להשערותיו. כאשר מידת ההלימה גדולה, יכול חלק זה להיות קצר

ותמציתי. כאשר קיימים פער או סתירה בין ההשערות לבין הממצאים, יש צורך

בהסברים מפורטים יותר. בהצגת ההסברים, ניתן להעלות ספקולציות שאין להן

בסיס ישיר בממצאים. כאשר אתם מציגים ספקולציות, ודאו שהן מוצגות ככאלה

(למשל, באמצעות המילים "ייתכן ש..."). בתיאור הממצאים בפרק הדיון יש

להשתמש בלשון עבר. בהתייחסות למשמעותם של הממצאים יש להשתמש בלשון

הווה.

בהמשך, יש לבחון את הדמיון או השוני בין ממצאי המחקר לבין אלה שנמצאו

במחקרים קודמים. יש להבהיר באיזו מידה, ומאיזו זווית, הממצאים שלכם

מעשירים את המסורת התיאורטית והמחקרית שהתגבשה בנושא העבודה או

סוטים ממנה.

לבסוף, יש לדון במסקנות העולות מן המחקר ובהשלכותיו. ניתן להעלות

היבטים או שאלות שבדיעבד הסתבר לכם שהייתם צריכים להחשיב או לשקול; או

בעיות חדשות שהממצאים שלכם מעלים ושראויות לליבון בעתיד. דיונים אלה

יבהירו את משקל הממצאים, האופן שבו הם מתייחסים למסגרת התיאורטית

המקובלת. והיקף השאלות שטרם נתבארו. לעיתים, ייוחד פרק נפרד למסקנות

המחקר. פרק זה יופיע תחת כותרת חדשה ויכלול את המידע שהוצג לעיל.

3.6 סיכום

ניתן להוסיף סיכום המהווה מעין "סגירת מעגל". הסיכום לא יתאר שוב את כל מה שעשיתם, אלא הוא דומה למסקנות, ומוליך צעד נוסף הלאה לעבר רעיון עתידי

3.7 הערות שוליים

יש לנסות להימנע מלרשום הערות שוליים. אם ההערה נוגעת לעבודה, מקומה בגוף העבודה. אם בכל זאת מצאתם לנכון לרשום הערות, מקומן בתחתית העמוד, ברווח של שורה אחת, כאשר קו מפריד בין הטקסט וההערות, או בסוף העבודה לאחר הפרק האחרון. יש למספר את ההערות במספר רץ מתחילת העבודה ועד סופה.

3.8 ביבליוגרפיה

רשימת הביבליוגרפיה תופיע בסוף העבודה לפי סדר א"ב של שמות המחברים (תחילה הביבליוגרפיה בעברית, ואחריה הביבליוגרפיה בלועזית). כולנו קוראים מאמרים וספרים המשפיעים עלינו ומעצבים את המחשבות והרעיונות שלנו, אבל מטרת רשימת הביבליוגרפיה איננה להראות לקוראינו כמה שאנו אורייניים, אלא לתת קרדיט ראוי לחוקרים שייצרו ידע קודם מחד ולספק לקוראינו את כל הפרטים הנדרשים להם על-מנת שיוכלו לגשת אל הידע הזה בעצמם מאידך. לפיכך, ברשימת הביבליוגרפיה יש לכלול את כל הפריטים שהוזכרו בגוף הטקסט ואין לכלול בה פריטים נוספים. על פרטי הרישום הביבליוגרפי ראו חלק 7.2.

4. סגנון

הסגנון בעבודה סמינריונית חייב להיות חסכוני ובהיר. הקפידו על תחביר ופיסוק נקי, ועל פריסה מסודרת של הטיעונים. משפטים קצרים ובהירים עדיפים על פני משפטים ארוכים ומסורבלים. יש להקפיד כי הפסקאות יהיו מורכבות ממספר משפטים קצרים ולא ממשפט אחד, אשר יתחיל בתחילת העמוד ויסיים בסופו. כל פסקה צריכה להתמקד ברעיון אחד. יש להקפיד על כך שבין פסקה אחת לחברתה יהיה קשר הגיוני, המוביל את הקורא לרעיון המרכזי של הפרק. יש לסמן פסקה חדשה על ידי הכנסת המלה הראשונה פנימה באמצעות מקש ה- tab (כפי שעשינו בחוברת זו).

טיפ: היעזרו במאיית של Word המאבחן משפטים, וטעויות תחביר אחרות. עם זאת, אין לסמוך על איות זה באופן עיוור. בדקו כל הצעה לשינוי והחליטו בעצמכם אם השינוי רצוי.

5. צורת הגשת העבודה

העבודה תוגש מודפסת ברווח כפול (מלבד רשימת הביבליוגרפיה שתופיע ברווח בודד עם דילוג של שורה בין הפריטים השונים), באות מסוג David בגודל 12. אין להשתמש ביישור דו-צידי לטקסט, אלא להשתמש ביישור לצד ימין בלבד (בעברית), או שמאל (בלועזית).

שימו לב: חובה לשמור אצלכם עותק של העבודה שאתם מוסרים למרצה! בדרך כלל רצוי למסור עותק מודפס וגם לשלוח עותק אלקטרוני למרצה. משלוח בדוא"ל יכול לשמש גם כאסמכתא למסירת העבודה במועד, אך עליכם לברר עם המרצה את שיטת מסירת העבודה הרצויה לו/לה.

6. ניתוחים סטטיסטיים

כחלק מהעבודה הינכם נדרשים לעיתים לערוך ניתוחים סטטיסטיים הרלוונטיים לעיבוד הנתונים ולהצגת התוצאות. רמת העבודה הסטטיסטית המצופה מכם היא בהתאם לרמת הידע שרכשתם בלימודים שלכם.

7. רישום מקורות

7.1 כללי אזכור המקורות

העיקרון החשוב ביותר של כתיבה אקדמית הוא לומר דבר בשם אומרו. על הכותבים להקפיד לייחס כל רעיון או פיסת מידע למקורם, וכך להימנע מלייחס לעצמם רעיונות או מידע שסופקו על-ידי אחרים. אין כל פגם בכך שרוב הרעיונות והמידע המובאים בהצעת תזה או בתזה, מקורם בהוגים ובחוקרים הודמים. נהפוך הוא, מעצם טבעה עבודה אקדמית מתבססת על עבודות ומחקרים קודמים בנושא, אולם המקורות צריכים להיות מובאים במפורש ובצורה ברורה. להלן מספר כללים החלים על אמירת דבר בשם אומרו:

1. כל רעיון, אמירה, ידיעה, ממצאים, ציטוט, טבלה או ציור הלקוחים ממקור אחר, ילוו במראה מקום בגוף העבודה. מראה המקום יבוא כסוגריים ויכלול את שם המשפחה של המחבר, שנת הפרסום והעמוד/ים (אם ההפניה היא לעמוד/ים מסוימ/ים). פרטיו המלאים של המקור

המאוזכר יבואו ברשימה הביבליוגרפית. כך יש לנהוג גם לגבי אזכור המובא בהערות. כלל זה חל לגבי כל מקור, בין שמדובר בספר, מאמר, עבודה, עיתון, הרצאה וכדומה.

2. אם מזכירים רעיון או חומר אמפירי ממקור משני שמצדו מסתמך על מקור אחר - יש

לאזכר בגוף הטקסט הן את המקור המשני והן את המקור הראשוני של הרעיון או המידע. אין להשאיר אצל הקורא רושם כאילו הכותב/ת עצמו קרא/ה את המקור הראשוני ומסתמך/ת עליו ישירות. בביבליוגרפיה יופיעו אזכורי שני המקורות במלואם. מומלץ להימנע מציטוט ממקורות משניים, ולהשתמש בכך רק כאשר אין כל אפשרות להשיג את המקור הראשוני.

3. יש להכניס ציטטה קצרה (משפט אחד) בין מרכאות. ציטטה שאורכה למעלה ממשפט אחד יש לרשום במוכנס (לא בקו השוליים של העמוד, אלא פנימה לו), בלא מרכאות. למרות שכל הטקסט נכתב ברווח כפול, הציטוט המוכנס יירשם ברווח בודד.

4. השמטת מילה או יותר מתוך קטע מצוטט, יש לציין באמצעות שלוש נקודות במקום

המילים שהושמטו. לדוגמא: "הסיבה השנייה... מתייחסת למעמד חברתי."

5. אם ברצונכם להוסיף מילים משלכם בתוך הציטטה לשם הבהרה, עשו זאת בתוך סוגריים

מרובעים [].

6. הדגשת מילה או משפט בציטטה תעשה על ידי מתיחת קו מתחת למילה או למשפט

המודגשים, או על ידי הדגשה (bold). עליכם לציין האם ההדגשה היא במקור או שזו הדגשה שלכם. לאחר הציטטה יש לכתוב בסוגריים מרובעים: [ההדגשה במקור] או [ההדגשה שלי].

7. אם הנכם מביאים טבלאות וציורים ממקור אחר, יש לציין את שם המקור.

8. מקור שמופיע בלועזית יירשם בטקסט בתעתיק עברי, ואילו באזכורו בסוגריים יירשם

בשפת המקור עם שנת הפרסום (לדוגמא: "תבורי (Tabory, 1989) הציע כי...").

9. הציטוט ממקור מהאינטרנט הוא כמו ציטוט של כל מקור אחר. כלומר, יש לרשום בגוף

הטקסט פרטים המזהים את המחבר (אם הם ידועים) ואת השנה בסוגריים. יש לרשום את

הפרטים המלאים לגבי האתר (כולל תאריך בו נדלה החומר) ברשימת הביבליוגרפיה.

חשוב אין להסתפק באזכור המקורות בביבליוגרפיה הכללית בלבד ויש לאזכר כל מקור ומקור

גם במקום המתאים בגוף הטקסט! שימוש ברעיונות או בחומר של מישהו אחר, ללא אזכור

המקור הן במקום המתאים בגוף הטקסט והן בביבליוגרפיה הכללית, יגרור תגובה חמורה עד כדי

הגשת תלונה לוועדת המשמעת של האוניברסיטה. להלן תמצאו הנחיות מפורטות יותר לגבי אופני האזכור.

7.2 כללי הפירוט הביבליוגרפי

לפניכם מידע לגבי כללי ציטוט ורישום רשימות ביבליוגרפיות. הדרישה החשובה ביותר היא עקביות בכללי הציטוט, ורישום מדויק של הפריטים, כפי שמובא להלן. אנו מוכנים לקבל עבודות שנכתבות בהתאם לכללי הציטוט של כתבי העת המובילים בסוציולוגיה או באנתרופולוגיה, כגון: American Sociological Review, American Journal of Sociology, American Anthropologist, מגמות, וסוציולוגיה ישראלית. (הוראה זו כפופה להחלטת מנחה התזה ו/או מרצה הקורס שלך! המרצה רשאי לדרוש שיטה מיוחדת כפי שהוא יפרט!)

בחלק מכתבי העת נהוג לכתוב את שמות המאמרים באותיות קטנות (חוץ מהמילה הראשונה ושמות), וכן להדגיש בקו תחתי את שמות כתבי העת והספרים במקום בכתב נטוי. שיטות אלו קבילות עלינו, כל עוד, כאמור, הרישום נעשה באופן עקבי ומדויק. **בכל מקרה אנו דורשים לרשום את השם הפרטי המלא של כל המחברים ברשימת הביבליוגרפיה אפילו אם שיטת הרישום שלך לא כללה שמות פרטיים מלאים.**

7.2.1 עברית

ספר של מחבר יחיד

שם משפחה, שם פרטי. שנת פרסום. שם הספר. מקום הוצאה: שם הוצאה.

לדוגמא: ליאון, נסים. תשי"ע. חרדיות רכה: התחדשות דתית ביהדות המזרחית. ירושלים: יד יצחק בן צבי.

ספר של שני מחברים

שם המשפחה של המחבר הראשון יירשם לפני השם הפרטי, אך השם הפרטי של המחבר הנוסף יירשם לפני שם המשפחה.

לדוגמא: שוקד, משה ושלמה דשן. תשל"ז. דור התמורה. ירושלים: יד בן צבי.

ספר של שלושה מחברים ויותר

שם המשפחה של המחבר הראשון יירשם לפני השם הפרטי, אך השמות הפרטיים של המחברים הנוספים ירשמו לפני שם המשפחה.

לדוגמא: יזרעאלי, דפנה, אריאלה פרידמן ורות שריפט. תשמ"ב. נשים במלכוד - על מצב האישה בישראל. תל-אביב: הקיבוץ המאוחד.

הערה: כאשר יש יותר משני מחברים (של מאמר או ספר), אפשר לאזכר בגוף העבודה בקיצור, למשל:
(יזרעאלי ואחרות, תשמ"ב) במקום (יזרעאלי, פרידמן ושריפט, תשמ"ב).
לגבי מקור באנגלית רושמים (Izraeli et al., 1995).

שימו לב: כותבים et al. (כלומר באותיות קטנות בלבד, ללא נקודה אחר המילה et, עם נקודה אחר המילה al ולאחריה פסיק ושנת הוצאה)

מקראה או אסופת מאמרים

שם המשפחה של העורך הראשון, שמו הפרטי, שם פרטי ושם משפחה של העורך/ים הנוסף/ים, עורכים. שנת פרסום. שם המקראה. מקום ההוצאה: שם ההוצאה.
לדוגמא: שוקד, משה, עמנואל מרקס ושלמה דשן, עורכים. 1980. פרקים באנתרופולוגיה חברתית. ירושלים ותל-אביב: שוקן.

מאמר מתוך מקראה או אסופה

שם המשפחה של כותב המאמר הראשון, שמו הפרטי, שם פרטי ושם משפחה של הכותב הנוסף (שנת פרסום). "שם המאמר". עמודי המאמר בתוך שם העורך/ים (עורכים). שם המקראה/האסופה. מקום ההוצאה: שם ההוצאה.
לדוגמא: ולר, לאונרד ואפרים תבורי. תשל"ב. "דתיותן של אחיות והאוריינטציה שלהן לחולים". עמ' 97-110 בתוך משה בר, יהודה דון ולאונרד ולר (עורכים). בר אילן - ספר מ.ח. שפירא (ב). רמת גן: אוניברסיטת בר-אילן.

הערה: השמות הפרטיים יירשמו במלואם. שם הספר יבוא בהדגשה ואותיות נטויות, שם מאמר מתוך ספר יבוא במרכאות.

מאמר של מחבר יחיד בכתב עת
שם משפחה, שם פרטי. שנת פרסום. "שם המאמר." שם כתב העת מס' הכרך: עמודים.
לדוגמא: תבורי, אפרים. 1999. "יהדות מתקדמת, יהדות אחרת: מאבק התנועה הרפורמית להכרה משפטית ולהתקבלות חברתית." גשר 139: 51-39.

מאמר של שני מחברים בכתב עת
בר-לב, מרדכי ופרי קדם. 1984. "עדתיות ודתיות של סטודנטים - האם ההשכלה האוניברסיטאית מביאה בהכרח לנטישת המסורת הדתית?" מגמות כ"ח: 265-279.

מאמר בעיתון - עם ציון שם המחבר
יש לציין את שם המחבר, שנה, שם המאמר, שם העיתון, תאריך ועמוד.
לדוגמא: רסטון, יהושע. 2002. "פרסטרואיקה היום". הארץ 3 לינואר: חלק א, 15.
שימו לב: שם המאמר במרכאות, שם כתב העת או העיתון מודגש.

מאמר בעיתון - בלי ציון שם המחבר
אם המאמר בדוגמא למעלה מופיע בעיתון ללא ציון שם המחבר, יש לציין את המקור בגוף העבודה - "הארץ" (2003: חלק א, 15).
בביבליוגרפיה יופיע:
הארץ. 2003. "פרסטרואיקה היום". 3 בינואר: חלק א, 15.

יש דרכים נוספות לציין מקורות מעיתונות. הדרך הנ"ל מאפשרת לקורא להגיע למאמר הספציפי. בכל מקרה, יש לאמץ שיטה אחת ולהשתמש בה באופן עקבי.

ציון בפרסום ממשלתי
בגוף העבודה נציין את המקור כך:
"מספר העולים בשנת 2003 היה 230,000 (הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, 2004: לוח ח3)".

נציין זאת ברשימת הביבליוגרפיה ככה:
הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה. 2010. שנתון סטטיסטי לישראל 2010. 60.
אם מציינים מספר פרסומים של אותו הגוף הממשלתי מאותה השנה, נבדיל ביניהם על ידי "א"
"ב" וכו'.

לדוגמא: הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה. 2011א. שם הפרסום. מס' הכרך (חוברת).
הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה. 2011ב. שם הפרסום. מס' הכרך (חוברת).

עבודה לתואר שני או שלישי

שם משפחה, שם פרטי. שנת פרסום. שם העבודה. עבודה לשם קבלת תואר מוסמך, שם המוסד, מקום המוסד.
לדוגמא: פאר, דרורה. תשנ"ד. עיצוב זהות והגדרה עצמית בתהליכי פרישה מצבא הקבע באמצעות טקסים רשמיים ולא רשמיים. עבודה לשם קבלת תואר מוסמך, אוניברסיטת בר-אילן, רמת-גן.

שם משפחה, שם פרטי. שנת פרסום. שם העבודה. עבודה לשם קבלת תואר דוקטור לפילוסופיה, שם המוסד, מקום המוסד.
לדוגמא: סדן, קטי. 1993. גורמים המשפיעים על התפקוד המשפחתי בקרב חולי סכרת נעורים. עבודה לשם קבלת תואר דוקטור לפילוסופיה, אוניברסיטת בר-אילן, רמת-גן.

הערה לגבי תאריכים בעברית: רוב הפרסומים בעברית כוללים תאריך עברי וגם תאריך לועזי. מטרת ציון השנה היא לאפשר לקורא למצוא את הפרסום. אנחנו ממליצים לציין את התאריך שיאפשר לקורא להצליח במשימתו בדרך הקלה ביותר.

7.2.2 לועזית (סדר הפירוט כמו בעברית)

הערה: על מנת להקל על קוראים שאינם דוברי אנגלית, אנו ממליצים לרשום שמות מאמרים בכתבי עת, וכן מאמרים באסופות, באותיות קטנות. האות הראשונה של המילה הראשונה בכותרת תופיע ב-capital, וכך גם לגבי שמות תואר (ראו הדוגמאות בהמשך). כלל זה אינו נכון לגבי שמות של ספרים (האות הראשונה של כל מלה משמעותית תופיע ב-capital).

ספר של מחבר יחיד

Tabory, Ephraim. 1998. *Reform Judaism in Israel: Progress and Prospects*. New York: The Institute on American Jewish-Israeli Relations of the American Jewish Committee and the Argov Center of Bar-Ilan University.

Weller, Leonard 1974. *Sociology in Israel*. Westport, Connecticut: Greenwood Press.

ספר של שני מחברים

Deutsch, Akiva and Frieda Bernstein. 1974 *The Eichmann Trial in the Eyes of Israeli Youngsters*. Ramat Gan: Bar-Ilan University Press.

מקראה או אסופת מאמרים

Krausz, Ernest. Ed 1983. *The Sociology of the Kibbutz*. New Brunswick and London: Transaction Books.

מאמר מתוך מקראה או אסופה

Trope, Yaacov and Ruth Gaunt. 1999. "A dual-process model of overconfident attributional inferences." Pp. 161-178 in Shelly Chaiken and Yaacov Trope (Eds.), *Dual-Process Theories in Social Psychology*. New York: Guilford Press.

מאמר של מחבר יחיד בכתב עת

Benjamin, Orly. 1998. "Therapeutic discourse, power and change: Emotion and negotiation in marital conversations." *Sociology* 32 (4): 771-793.

Rubin, Nissan. 1985. "Unofficial memorial rites in an army unit." *Social Forces* 63: 795-809

מאמר של שני מחברים בכתב עת

Lazerwitz, Bernard and Ephraim Tabory. 2002. "National religious context and familial religiosity within a Jewish framework." *Review of Religious Research* 44(1) 22-37

מאמר או ספר של שלושה מחברים

במקרה זה, כמו בעברית, יש לרשום בביבליוגרפיה את השמות הפרטיים של המחבר השני והשלישי לפני שמות המשפחה שלהם (בדומה למצב של שני מחברים).

לדוגמא:

Leyens, Jacques-Philippe, Paola Maria Paladino, Ramon Rodriguez, Jeroen Vaes, Stephanie Demoulin, Armando Rodriguez and Ruth Gaunt. 2000. "The emotional side of prejudice: The attribution of secondary emotions to ingroups and outgroups." *Personality and Social Psychology Review* 4: 186-197.

Lazerwitz, Bernard, Arnold Dashelsky, J. Alan Winter and Ephraim Tabory. 1997. "A study of Jewish denominational preferences: Summary findings." *American Jewish Year Book* 1997: 97:115-137.

ציון מקור מהאינטרנט

יש לרשום פרטים המזהים את המחבר (אם הוא ידוע), שם המסמך, וכתובת האתר באינטרנט-בסוגריים.

לדוגמא:

Central Conference of American Rabbis. 1999. A Statement of Principles for Reform Judaism Adopted at the 1999 Pittsburgh Convention, Central Conference of American Rabbis, May 1999 (<http://ecarnet.org/platforms/principles.html>) (Accessed May 15, 2003)

מאחר וכתובות באינטרנט עשויות להיעלם לאחר תקופת מה, רצוי לציין את התאריך שבו המאמר נדלה ולשמור מקור מודפס של החומר המצוטט, על מנת שתהיה אפשרות לספקו, אם תהיה דרישה לכך מצד הקורא.

7.3 רשימת הביבליוגרפיה

תחילה תבוא רשימה עברית לפי סדר א"ב של שמות המחברים, ואחר כך הרשימה בלועזית. כאשר מצויים ברשימה מספר פריטים מאת מחבר אחד, יבואו תחילה הפריטים כמחבר יחיד בסדר עולה של שנת הפרסום, ואח"כ הפריטים עם מחברים נוספים. לאחר שם של ספר תופיע נקודה. לאחר שם של כתב עת, לעומת זאת, לא תופיע נקודה. רשימת הביבליוגרפיה צריכה להופיע ברווח בודד, עם דילוג בין רישום לבין רישום.

להלן דוגמא לרשימה ביבליוגרפית לפי הכללים שהופיעו לעיל:

בר-לב, מרדכי ופרי קדם. 1984. "עדתיות ודתיות של סטודנטים - האם ההשכלה האוניברסיטאית מביאה בהכרח לנטישת המסורת הדתית?" *מגמות כ"ח*: 265-279.

גבאי, נדב ויהודה שנהב. 2000. "ארוס ואינסטרומנטליות: סוציולוגיה של ועדות חקירה ממלכתיות בישראל." *סוציולוגיה ישראלית* (ב1): 241-275.

הארץ. 1989. "פרסטרויקה היום". 3 בינואר: 15.

הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה. 1989. *שנתון סטטיסטי לישראל 1989* 40.

ולר, לאונרד ואפרים תבורי. תשל"ב. "דתיותן של אחיות והאורינטציה שלהן לחולים". עמ' 110-97 בתוך בר, משה, יהודה דון ולאונרד ולר (עורכים), *בר-אילן ספר מ.ח שפירא (ב) רמת גן*: אוניברסיטת בר-אילן.

יזרעאלי, דפנה, אריאלה פרידמן ורות שריפט. תשמ"ב. *נשים במלכוד: על מצב האישה בישראל*. תל-אביב: הקיבוץ המאוחד.

ליאון, נסים. תש"ע. *חרדיות רכה: התחדשות דתית ביהדות המזרחית*. ירושלים: יד יצחק בן צבי. סדן, קטי. 1993. *גורמים המשפיעים על התפקוד המשפחתי בקרב חולי סכרת נעורים*. עבודה לשם קבלת תואר דוקטור לפילוסופיה, אוניברסיטת בר-אילן, רמת-גן.

פאר, דרורה. תשנ"ד. *עיצוב זהות והגדרה עצמית בתהליכי פרישה מצבא הקבע באמצעות טקסים דשמיים ולא דשמיים*. עבודה לשם קבלת תואר מוסמך, אוניברסיטת בר-אילן, רמת-גן.

פרידמן, מנחם. תשל"ח. *חברה ודת*. ירושלים: יד בן צבי.

ששון-לוי, אורנה. תשס"ו. *זהויות במדים: גבריות ונשייות בצבא הישראלי*. ירושלים: הוצאת ספרים ע"ש י"ל מאגנס.

תבורי, אפרים. 1999. "יהדות מתקדמת, יהדות אחרת: מאבק התנועה הרפורמית להכרה משפטית ולהתקבלות חברתית" *גשר*; 139: 51-39.

Ailon, Galit 2008 "Mirror, mirror on the wall: Culture's consequences at a value test of its own design" *Academy of Management Review* 33(4): 885-904

Bar-Lev, Shirly and Efrat Tillinger. 2008. "A life worth living: Israeli and American homosexual men performing masculinity on HIV/AIDS bulletin boards." *Men & Masculinities* 12(3): 299-327.

Benjamin, Orly 1998 "Therapeutic discourse, power and change: Emotion and negotiation in marital conversations" *Sociology* 32 (4) 771-793

Gabay, Nadav. 2006. "Peace begins at home: Toleration, identity politics and the changing conception of peace-making in Israel after Yitzchak Rabin's assassination." *Social Identities* 12(3): 345-375

Gamliel, Tova. 2005. "The meaning of stigma: Identity construction in two old-age institutions." *Ageing and Society* 26: 355-371.

Gaunt, Ruth. 2006. "Biological essentialism, gender identities, and role attitudes: What determines parents' involvement in child care." *Sex Roles* 55: 1-20.

Kaplan, Danny (forthcoming) "'Cyclic interruptions': Popular music on Israeli radio in times of emergency." In Ranen Omer-Sherman and Rachel S. Harris (Eds.). *War and Narrative in Israeli Society and Culture*. Detroit: Wayne State University Press.

Kaplan, Danny. 2008. "Commemorating a 'suspended death': Missing soldiers and national solidarity in Israel." *American Ethnologist* 35(3): 413-427.

Krausz, Ernest, Ed. 1983. *The Sociology of the Kibbutz*. New Brunswick and London: Transaction Books.

Lazerwitz, Bernard, Arnold Dashefsky, J. Alan Winter and Ephraim Tabory. 1997. "A study of Jewish denominational preferences: Summary findings." *American Jewish Year Book* 1997. 97:115-137

Lazerwitz, Bernard and Ephraim Tabory. 2002. "National religious context and familial religiosity within a Jewish framework." *Review of Religious Research* 44(1): 22-37

Leyens, Jacques-Philippe, Paola Maria Paladino, Ramon Rodriguez, Jeroen Vaes, Stephanie Demoulin, Armando Rodriguez and Ruth Gaunt. 2000. "The emotional side of prejudice: The attribution of secondary emotions to ingroups and outgroups." *Personality and Social Psychology Review* 4: 186-197.

Offer, Shira. 2007. "The Ethiopian community in Israel: Segregation and the creation of a racial enclave." *Ethnic and Racial Studies* 30: 461-480.

Remennick, Larissa. 2002. "Case study in transnationalism: Russian Jewish immigrants in Israel of the 1990s." Pp. 370-384 in Rainer Munz and Rainer Ohliger (Eds.). *Diasporas and Ethnic Migrants: Germany, Israel and Post-Soviet Successor States in Comparative Perspective*. London & Portland: Frank Cass.

Remennick, Larissa. 2010. "Between reproductive citizenship and consumerism: Attitudes towards assisted reproduction technologies among Jewish and Arab Israeli women." Pp. 318-339 in D. Birenbaum-Carmeli and Y. Carmeli (Eds.), *Kin, Gene, Community: Reproductive Technology Among Jewish Israelis*. New York: Berghahn.

Rier, David A., Avraham Schwartzbaum and Chaya Heller. 2007. "Surveying the Haredim as insiders: Identity, objectivity and research ethics." *Jewish Journal of Sociology* 49: 36-46

Rubin, Nissan. 1985. "Unofficial memorial rites in an army unit." *Social Forces* 63: 795-809

Sasson-Levy, Orna. 2008. "Individual bodies, collective state interests: The case of Israeli combat soldiers." *Men and Masculinities* 10: 296-321.

Sasson-Levy, Orna and Tamar Rapoport. 2003. "Gender, body and knowledge in protest movements." *Gender & Society* 17: 379-403.

Tabory, Ephraim 1998. *Reform Judaism in Israel: Progress and Prospects*. New York: The Institute on American Jewish-Israeli Relations of the American Jewish Committee and the Argov Center of Bar-Ilan University.

Tabory, Ephraim and Sharon Shalev Lev-Tzur. 2009. "Crossing the threshold. State religion, and opposition to legally-imposed religious weddings." *Review of Religious Research* 50 261-276

Trope, Yaacov and Ruth Gaunt. 1999. "A dual-process model of overconfident attributional inferences." Pp. 161-178 in Shelly Chaiken and Yaacov Trope (Eds.), *Dual-Process Theories in Social Psychology*. New York: Guilford Press.

Weller, Leonard. 1974. *Sociology in Israel*. Westport, Connecticut: Praeger Publishers.

7.4 המלצות כלליות להכנה ולעריכת רשימת הביבליוגרפיה

- 1) רשמו נכון את השמות הפרטיים (ולא רק את האות הראשונה של השם הפרטי).
- 2) שימו לב, שמילים משניות ומילות קישור באנגלית (כגון: the, for, on, at, of) אינן מופיעות ב- CAPITAL, אלא אם המילה היא הראשונה בכותרת או בכותרת המשנה.
לדוגמא: The Impact of Instructions for Correct Writing on Student Grades.
- 3) מכיוון שהרשימה היא לפי סדר א"ב, אין למספר את הפריטים ברשימה. כמו כן, אין להתחיל כל רישום בסימן מיוחד, כגון • או ♦ .
- 4) אם אתם מצלמים עמודים מספר או מאמר מכתב עת, צלמו גם את העמודים הכוללים את שם הספר ופריטים על המו"ל ושנת ההוצאה (כשזה רלוונטי), או רשמו את המידע באופן מדויק. יותר ויותר כתבי עת וספרים בעברית כוללים את שם הספר, מו"ל, מחבר, ומאמר גם באנגלית. צילום עמודים אלה (או רישום מדויק) יעזרו לכם בהמשך להכנת רשימה הביבליוגרפיה. זה גם יעזור לכם אם תרצו לשלוח את המאמר לפרסום בכתב עת לועזי. (אנחנו מקווים שתשאפו לכתוב עבודה ברמה כזו שכדאי להגישו לפרסום בכתב עת מדעי!)

8. CHECK LIST - לפני שליחת או מסירת עבודה למרצה

1. וודאו כי לעבודה מצורף שער שעליו מצוינים שם העבודה, שם המגישה/ ותאריך המסירה. פרטים אלה חשובים במיוחד כאשר שולחים את העבודה כ- attachment וזאת משום שלאחר ההדפסה, מקבל העבודה עלול לא לדעת ממי הוא קיבל אותה. רישום מסודר של התאריך יסייע לכם ולנמען להבחין בין טיוטות וגרסאות שונות. בנוסף, כדאי לצרף לעבודה אינפורמציה לגבי דרכי ההתקשרות איתך—כולל מספרי טלפון, פקס ודוא"ל.
כששולחים את קובץ העבודה כ- attachment מומלץ לתת לו שם שנושא תגי זיהוי באופן שהנמען יוכל לאתר בהמשך בנקל. לדוגמא: במקום לצרף קובץ בשם proposal doc כדאי לקרוא לו: Yisraela yisraeli proposal draft 12 June 2012.doc
2. וודאו כי העבודה עומדת בכללי העריכה והסגנון שהוגדרו במסמך זה:
 - ✓ העבודה מודפסת ברווח כפול ובפונטים המחייבים (David בעברית ו-Times New Roman באנגלית).
 - ✓ כל פסקה חדשה מתחילה באופן מוכנס על-ידי tab.
 - ✓ השוליים בטקסט מיושרים לצד אחד בלבד (ימין בעברית ושמאל באנגלית).
 - ✓ אם ישנה נקודה או נקודותיים בסוף כותרת או כותרת משנה בגוף העבודה - מחקו אותה - היא לא צריכה להיות שם!
 - ✓ ציטוטים ארוכים מופיעים ברווח בודד ובמוכנס, ללא גרשיים או מרכאות. הציטוטים הספציפיים והרעיונות הממוקדים נושאים את מספר העמוד ממנו לקחתם את הרעיון או הציטוט, ולא רק אזכור של שנת הפרסום.
 - ✓ העמודים בעבודה כולה ממוספרים.
 - ✓ הטבלאות והתרשימים ממוספרים ונושאים כותרת ברורה והערות המסבירות את משמעות הנתונים המוצגים בהן.
3. הקפידו לערוך בדיקת איות והגהה לעבודה כולה, גם כאשר מדובר "רק" בטיוטה. אל תצפו מהמרצה/מנחה לערוך הגהה עבורכם. בדקו כי:

- ✓ העבודה כתובה בעברית נכונה (לפי כללי הפיסוק, הדקדוק והתחביר).
- ✓ המשפטים אינם ארוכים ומסורבלים מדי.
- ✓ האנגלית בעבודה (שם העבודה, ציטוטים בלועזית, ובעיקר התקציר) נכונה. אם אינכם שולטים באנגלית, כדאי להיעזר באדם מקצועי לפני ההגשה. (נקודה זו נכונה גם לאלה שאינם שולטים בעברית).

4. בצעו בדיקה קפדנית לכל המקורות אותם אתם מאזכרים בגוף הטקסט וברשימה הביבליוגרפית:

- ✓ כל רעיון שנלקח ממקום אחר מופיע עם אזכור לפרטי המקור המלאים, בהתאם לכללי אזכור המקורות.
- ✓ כל פריט שצוין בביבליוגרפיה מופיע גם בטקסט ולהפך! רשימת הביבליוגרפיה אמורה לכלול את כל הפריטים ואך ורק את הפריטים המאוזכרים בטקסט.
- ✓ לכל עבודה יש לצרף רשימת ביבליוגרפיה, גם כאשר מדובר בטיוטה בלבד.
- ✓ רשימת הביבליוגרפיה מלאה ונכונה, וכתובה בהתאם להוראות המחלקה.

כללי: מרצים/מנחים שונים כמוכן רשאים לדרוש דברים שונים מחלק מהדברים הרשומים כאן. לדוגמא, ניתן לבקש מהתלמיד/ה לרשום את רשימת הביבליוגרפיה בפורמט שונה—ובתנאי שהפורמט תואם לכללים המופיעים בכתב עת מרכזי במקצוע.

כאשר אתם מגישים עבודות מודפסות, באפשרותכם לבדוק עם המרצה/ מנחה האם הוא מוכן להיות קצת "ירוק" ולאפשר לכם להדפיס את העבודה משני צדדי הנייר.

נספח א'

הצעות כתיבה ורישום של תזות וחיבורים מדעיים

מאת אפרים תבורי

כתיבה טובה מאפשרת לקורא לשים לב לתוכן הטקסט בלא הפרעות מיותרות. מטרתו בעמודים האלה היא להציע הצעות מספר לשיפור הכתיבה. החומר מבוסס על הניסיון שלי בקריאת תזות, ואני מתייחס כאן רק למספר דברים שכיחים.

שימוש בשפה תקינה

יש להשתמש בשפה תקינה ולהקפיד על דקדוק נכון. יש להקפיד על תחביר (קשר בין משפטים ופסקאות) נקי ועל פריסה מסודרת של הטיעונים המובאים.

פיסוק וסימני קריאה

סימן הפיסוק נקודה למחשבה מעשה הכתיבה לא היה שלם כל עוד לא הומצא הכתם הזעיר שמפריד בין המשפטים מאת אלברטו מנגל

ישות זעירית כגרגר אבק. נדירה הלה של העט בנייר. פירור על המקלדת – הנקודה היא המחוקקת הנסותרת של מעשה הכתיבה שלנו. בלעדיה לא היה בא הקץ על ייסורי ורתר הצעיר, ומסעותיו של ההוביט לא היו נשלמים לעולם. בהעדרה יכול היה גיימס ג'ויס לטוות את "Finnegans Wake" למעגל מושלם, ובנוכחותה הזכירה לאנדי מישו את חייו. אותה "נקודה שהמוות בולע" היא מכריזה על מיצוי המחשבה, מספקת אשליה של החלטיות, מפגינה מין יהירות שנוכעת, כמו אצל נפוליאון. דווקא ממידתה הצנועה בהיותו להוטים לצאת לדרך, אנו לא זקוקים לסימן כדי להתחיל, אבל משהו צריך להורות לנו להפסיק. מין תזכורת למוות, ממנטו מורי זעיר שרומז לנו שהכל, ובכלל זה אנחנו, מסתיים בסופו של דבר. כפי שניסח זאת מורה אונימי לאנגלית ב-1680, נקודה היא "סימן לשיפוט מושלם – ולמשפט מושלם".

הצורך לציין את סופו של משפט כתוב הוא עתיק כמו הכתיבה עצמה, אבל הפתרון, קצר ונהדר, לא נמצא עד לימי הרנסאנס האיטלקי. דורות רבים היה הפיסוק עניין שרירותי עד ייאוש. כבר במאה הראשונה לספירה, הסופר הספרדי קווינטיליאן (שלא קרא את הנרי גיימס) קבע כי משפט, או רעיון אחד שלם. מן הראוי שיהיה אפשר להעבירו בנשימה אחת. איך מסיימים את המשפט הזה – זו כבר שאלה של טעם אישי, ובמשך זמן רב פסקו כותבים את יצירותיהם ככל מיני סימנים וסימלים, החל ברווח נשוט וכלה במבחר של נקודות וקווים. בתחילת המאה החמישית המציא הירונימוס הקדוש, מתרגם התנ"ך, שיטה הידועה בשמה הלטיני "per cola et commata", ולפיה כל אמירה שהיא יחידה נפרדת תסומן באמצעות אות שתחרוג מקו השורה, כאילו מתחילים פסקה חדשה. שלוש מאות אחר כך השתמשו ב-punctus, נקודה, כדי להורות הן על הפסקה בתוך המשפט והן על עצירה בסופו של המשפט. עם כללים מבולבלים כאלה לא יכלו סופרים לצפות כי הקהל יקרא את כתביהם באופן שכיוונו אליו.

ואז, ב-1566, הגדיר אלדוס מונטיוס הצעיר, נכדו של המדפיס הוונציאני הגדול שלו אנו חביס את כריכת הנייר, את הנקודה כספר הוראות הפיסוק שלו, "Interpungendi ratio". בלטינית ברירה וחד משמעית תיאר מנטינוס לראשונה את אפיונה ותפקידה הבסיסיים כל כך. הוא חשב כי הוא מספק מדריך לטיפוגרפים; הוא לא יכול היה לדעת שהעניק לנו, דורות של קוראים אחריו, את מתת המשמעות והמנגינה בכל הספרות שטרם באה לעולם. הסטקטו של המינגוויי, הרציטיבו של בקט, הלארגו סוסטנטו של פרוסט "שום מוט ברזלי", כתב איזאק באבל, "אינו יכול לדקור את הלב בעוצמה של נקודה המונחת בדיוק במקומה הראוי". בהכירנו הן בעוצמתה והן באפסותה של המלה, אין דבר ששירת אותנו טוב יותר מאותה ישות נאמנה וסופית. נקודה.

אלברטו מנגל הוא מחבר "A History of Reading", שיצא האחרונה

אנו לא זקוקים לסימן כדי להתחיל, אבל משהו צריך להורות לנו להפסיק: מין תזכורת למוות

מוסף הארץ לסוכית 24.9.99, עמוד 8.

- פיסוק אמור לתרום לקריאה ולהבנה שוטפת של החומר הנכתב. אחת הטעויות הנפוצות היא להשתמש בפיסוק יתר, במיוחד בפסיקים. הפיסוק בא במקום השינויים וההפסקות בקולנו, כשאנו מדברים עם הזולת. אם יש ספק לגבי פסיק, יש להקשיב להפסקות הנובעות מפסיקים מיותרים. לדוגמא: יש נטייה לשים פסיק לאחר שם של חוקר. קראו את המשפט שלפניכם בקול רם ותגלו שהפסיק מיותר.

"רובין (1996), טען שמצבות משקפות נורמות..."
 צריך להיות: "רובין (1996) טען, שמצבות משקפות נורמות..."

- פיסוק בא בסמוך למלה הקודמת והרווח אמור להופיע בינו לבין המילה שאחריו ולא לפניו

לדוגמא, יש לכתוב: סגן שר הדתות, יגאל ביבי, אמר: "לא זכור לי...".
 אין לכתוב: סגן שר הדתות, אריה גמליאל, אמר: " אין זה משנה...".
 כמו כן אין לכתוב: שאלה זו, עניינה ערכים, אמונות, התנהגויות וגם דברים נוספים.

כלל זה כוחו יפה גם לגבי סימני קריאה, סימני שאלה, גרשיים וסוגריים.

לדוגמא, יש לכתוב: מה שלומך?
 אין לכתוב: מה שלומך ?

יש לכתוב: "מה שלומך?"
 אין לכתוב: " מה שלומך? "

יש לכתוב: (זה הכל). (בלי רווחים בין הסוגריים והמשפט).
 אין לכתוב: (זה הכל) - רווחים בכתב שגוי!

- יש לרשום סימני קריאה וסימני שאלה פעם אחת, ואין צורך להרבות בסימנים כדי להדגיש את הנקודה (!!!) או את השאלה (!!!).
- כדי לדעת מתי חסר סימן פיסוק, חשוב לקרוא ולהתאמן בקריאת משפטים בקול רם. קראו את המשפט שלפניכם בקול רם (ותקנו אותו):

"יש מקום לדעת נשים אלו לתת להן כלים להתמודד עם העברת הבשורה למשפחתן".

עוד דוגמא: "רובין (1996) שפרסם מאמר בנושא הנדון קודם שליווה דן בנושא קבע ש..."

לשוננו לעם, רבעון בענייני הלשון העברית שיוצא לאור מטעם האקדמיה ללשון העברית, הוציא חוברת מיוחדת באייר התשנ"ו, "כללי הפיסוק החדשים, כללי הכתיב חסר הניקוד."

מילות קשר מיותרות

אני מציע לכתוב את הדברים בחופשיות, ולאחר מכן למחוק את כל מילות הקישור

המיותרות. המילים האלו כוללות:

ראוי לציין (או בן דודו, אבקש לציין)
יש להדגיש (ראוי להדגיש, חשוב במיוחד להדגיש)
לא זאת ועוד
עוד נקודה שאבקש להדגיש
כפי שאפשר לראות, אם מתבוננים בלוח
מה גם (משפט המתחיל ב "מה גם" בדרך כלל אינו משפט תקין).

אם משהו אינו ראוי לציין, אל תכתבו אותו כלל! אנחנו נוטים לרשום ביטויים אלה, כאשר אין לנו דרך טובה לחבר את המשפט למשפטים הקודמים. מצאו את הדרך בלי להכביד על הקורא. גם המילה "כלומר" מיותרת לפעמים. די לומר משהו פעם אחת ואין צורך לחזור עליו שוב ושוב. כלומר: אין צורך לכתוב אותו דבר פעמיים. אל תסתמכו על המלצתי באופן עיוור; לפעמים דווקא רצוי להשתמש במילה "כלומר", במיוחד אם הרעיון ראוי הבהרה או הדגמה. אני מציין זאת משום שיש בני אדם שמשתמשים במילה מסוימת יותר מדי, כמו שמשתמשים היום במילה "כאילו". גם צירוף המילים "לפי דעתי" ראוי לשימוש אבל רק כשהוא מבדיל בין רעיונותיהם של בני אדם אחרים שדבריהם מובאים כהלכה. מובן, שיש לציין את המקור שבו משתמשים.

פסקאות

פסקה כוללת כמה משפטים הנוגעים לאותו רעיון. היא יכולה לכלול משפטים אחדים הבאים ברצף, זה אחרי זה. עוברים לפסקה חדשה כשעוברים לרעיון חדש. כדי להבהיר שהתחילה פסקה חדשה, יש להכניס את המשפט הראשון בפסקה ב-TAB (המבטיח כניסה שווה בכל הפסקאות). לעתים אנו נתקלים בחיבור שבו כל משפט מופיע כפסקה. דבר זה נובע לעתים מן ההקשה בכפתור ה-ENTER במחשב. יש ללחוץ על כפתור זה רק בסוף פסקה.

כדי לראות מה קורה כשלוחצים ENTER לאחר כל משפט, נסו לקרוא את הפסקה שלפניכם:

פסקה כוללת כמה משפטים הנוגעים לאותו רעיון.

היא יכולה לכלול משפטים אחדים הבאים ברצף, זה אחרי זה.

כדי להבהיר, שהתחילה פסקה חדשה, יש להכניס את המשפט הראשון בפסקה ב-TAB (המבטיח כניסה שווה בכל הפסקאות).

טעות היא להקיש ENTER במעבד תמלילים לאחר כל משפט.

הפעולה הזאת סוגרת פסקה, ולכן לוחצים ENTER רק בסופה.

שיטה אחרת לסימון התחלת פסקה היא לדלג על שורה בין הפסקאות. במקרה זה אפשר להתחיל את המשפט הראשון של כל פסקה צמוד לשוליים. שיטה זו מקובלת, כשהחיבור נכתב ברווח בודד, ולא ברווח כפול. (המסמך הזה נכתב ברווח בודד, ובכל זאת החלטתי להתחיל את הפסקאות מוכנסות פנימה.)

רישום מספרים

יש לרשום מספר המופיע בתחילת המשפט במילים. כלומר: יש לכתוב: "ארבעים ושניים נבדקים סוברים ש...". ולא: "42 נבדקים סוברים...". בתוך משפט יירשם המספר במילים, אם הוא פחות מעשר. לדוגמא: "לא פחות מ- 42 נבדקים הביעו...". "רק שלושה נבדקים סברו ש..." יוצא מן הכלל הוא סדרה של מספרים, שבהם המספר הראשון הוא פחות מעשר והשני גדול מעשר. במקרה הזה נרשום את שני המספרים בספרות. לדוגמא: "טעות הדגימה נעה בין 5 לבין 22 אחוזים".

בעברית יש לרשום סדרה של מספרים מימין לשמאל. למשל:

41 - 42 (ולא 42 - 41) ו- 1980 - 1986 (ולא 1986 - 1980).

באנגלית יש לרשום את הסדרה כך: 1980-1986.

משפטים קצרים ותחביר

כדי להימנע מבעיות תחביר, רצוי להביע את הדברים במשפטים קצרים, כי אם לא עושים כך, עלולים לשכוח בהמשך את הנושא ואת המושא, ומתוך כך הקורא עלול להתבלבל ולבלבל וזו בודאי איננה הכוונה של הכותב. לפיכך מומלץ לאמץ הצעה זו, ואני מקווה שתמצאו אותה מועילה, כי בסופו של דבר (ראוי להדגיש) היא תביא לשיפור הכתיבה. והנה דוגמאות הלקוחות משתי תזות שונות:

דוגמא א: שיחה בה מתבשרת אישה על המחלה שלה, מעוררת רגשות עזים וקשים באישה, שכן מנקודה זו חל מפנה בחייה, מכאן והלאה היא נקלעת למציאות חדשה, כי מחלה זו מהווה איום על חיי האישה, ועל זהותה מבחינה גופנית, אישית, וזוגית.

דוגמא ב: מפני שסביר כי ככל שיש יותר ילדים בבית הילד הקטן יהיה צעיר מאוד אך הם יוכלו לעזור וכשמורידים את השפעת משתנה גיל הילד הקטן אז מספר רב של ילדים בבית בלבד לא גורם לקונפליקט.

KEEP IT SIMPLE!

**החברה הסקטוראלית
גדי יציב. מוסד ביאליק, 194 עמ', 74.90 שקלים
דניאל בן סימון**

הנה דוגמא לאיך חורגים נושא מרתקת באמצעות כתיבה יומרנית
"במערכת ריבודית שכזאת, הניכרת בלגיטימציה אטריבוטיווית, המפלגות,
הן היחידות הריבודיות החשובות בה, כשם שבמערכת ריבודית הניכרת
בלגיטימציה דיסטריבוטיווית, קבוצות הסטטוס הן היחידות החשובות בה,
ושם שבמערכת ריבודית הניכרת בלגיטימציה קונטריבוטיווית, המעמדות
הן היחידות הריבודיות החשובות בה" (עמ' 38)

אולי יואיל המחבר להסביר מה פשר ההתחכמות הזאת שמתיימרת
להתחזות לכתובה סוציולוגית? אולי יואיל האדם שערך את הספר להסביר
איך נתן למשפט הגרוטסקי הזה לעבור בשלום ועוד בהדגשה מיוחדת,
השמורה בספר למשפטים החשובים ביותר! מה הפלא איפוא שסטודנטים
לסוציולוגיה נקלעים לייאוש כבר בשנתם הראשונה וחשים שנלכדו במבוכיו
של איזה לבירינת חסר מוצא.

אלמלא משפטים מהסוג הזה שהוטמנו כמוקשים לכל אורכו, זה היה יכול
להיות ספר חשוב.
הארץ, מוסף ספרים, עמוד 1, 30.6.1999

סוציולוגיה וז'רגון

כתיבה "סוציולוגית", לצערנו, הפכה שם תואר לכתיבה מפולפלת, הכוללת שימוש במילים ובמושגים מורכבים (על מנת שהכל יהיה מדעי). כתבו פשוט ולעניין! השתמשו במשפטים קצרים (מה שימנע מכך בעיות תחביר מיותרות!)

"I understood each and every word you said but not the order in which they appeared"

בדיקת הכתיבה על ידי המחשב

רצוי להשתמש ב- SPELLING CHECKERS ו- GRAMMAR CHECKERS במעבדי

תמלילים, אבל אין לסמוך עליהם בלי לבדוק. התוכנה לא תגלה שגיאה שהיא הגיונית. תיקון אוטומטי עלול להכניס שיבושים ושגיאות.

כותרות

א. מיותר לשים נקודה בסוף כותרת.

לדוגמא, יש לכתוב: כותרות

ואין לכתוב: כותרות.

כלל זה נכון גם לגבי שם התזה וגם לגבי שם הצעת התזה. אין לרשום נקודה בסוף השם. נקודה!

ב. כותרת איננה מהווה חלק מהטקסט השוטף. יש לכתוב משפט שלם לאחר הכותרת, הכולל

את הנושא, אם זה רלוונטי.

לדוגמא, אין לכתוב:

התעלמות מן ההוראות

זה משפיע מאד על הקורא ...

יש לכתוב:

התעלמות מן ההוראות

נמצא שהתעלמות מן ההוראות משפיעה מאד על הקורא ...

כתיב מלא

האקדמיה ללשון העברית הורתה שימוש בכתיב מלא, אולם לפעמים אנו מקבלים חיבורים

בכתיב מלא יותר מדי. (לדוגמא: "אפריים, הספרייה נימצאת במצב כספי רע. ייתכן שעלינו ליקנות כרטיס פייס עים הכסף שקיבלנו בימקום להשתמש בכסף לרכישת ספרים"). יש להימנע מכך.

צריך לכתוב "אפריים, הספרייה נמצאת במצב כספי רע. ייתכן שעלינו לקנות כרטיס פיס עם הכסף שקיבלנו במקום להשתמש בכסף לרכישת ספרים".
דוגמא נוספת: אין לכתוב "תיזה", אלא "תיזה".

ראשי תיבות וקיצורים

בדרך כלל יש להימנע מר"ת במאמרים. רשמו "בדרך כלל" במקום "בד"כ".
יש סטודנטים שחוסכים מקום ורושמים 97 במקום 1997. (לדוגמא: הריסון (96) הסביר...). אל תתעצלו! רשמו את התאריך במלואו. (חוץ מזה, אולי הכוונה להריסון (1896) ?)

ציטוטים

ציטוט קצר מצוין כחלק מהטקסט השוטף, ומציינים אותו על ידי מרכאות כפולות(").

לדוגמא:

בהמשך לכך, הנבדק ציין "אנני זוכר מה שאשתי אמרה לי, אבל אני כן זוכר שהיא אמרה לי בסוף 'איזה טמבל אתה'". בדוגמא זו, ציטוט בתוך ציטוט נושא מרכאה בודדת (גרש הפוך).

ציטוט ארוך (מעל ל-2-3 שורות), כגון ציטוט של פסקה ארוכה מתוך ספר, או הבאת דברי מרואייין, יירשם כפסקה נפרדת, ומוכנס. למרות שכל הטקסט נכתב ברווח כפול, הציטוט המוכנס יירשם ברווח בודד. לדוגמא:

הנבדקים התייחסו לדברי בנות זוגן בכעס רב. לדוגמא, טל, גבר בן 35, אמר:

אשתי.....
.....
ובסוף הי סילקה אותי מהבית בגלל שלא ידעתי
להבדיל בין מרכאות לבין גרש.

מספרי עמודים

מעבדי תמלילים מדפיסים מספרי עמודים רק אם אתם נותנים את פקודה המתאימה. עמוד השער ועמוד תוכן העניינים אינו נכלל בספירה ואת עמודי הטקסט יש למספר ממספר 1.

שוליים

יש להשאיר שוליים רחבים מסביב לטקסט, וחובה להביא בחשבון את הכריכה בקביעת רוחב השוליים, בכדי להבטיח קריאה מלאה ונוחה גל לאחר הכריכה או התיוק.

יישור צד ימין

באמצעות המחשב אפשר להדפיס טקסט ובו יישור השוליים מצד ימין ומצד שמאל. הסתפקו ביישור בצד ימין (בעברית). אם אין לכם תוכנה טובה ומדפסת מצוינת, יישור בצד שמאל יביא לידי רווחים גדולים בין המילים.

הרווחים	האלה	אינם	נוחים
לקריאה			

הדפסת העבודה הסופית

כדי לחסוך אנרגיה ולשמור על איכות הסביבה, הדפיסו טיוטות בכל דרך חסכונית שאתם רוצים. את ההדפסה הסופית שתגישו למרצה הדפיסו בדרך הטובה ביותר שאתם יכולים והשתמשו בסרט הדפסה טוב וכהה. כדי להדגים את הקושי בקריאת עבודה שהודפסה בסרט ישן, קראו את המשפט שלפניכם: (כאן אני מחליף את סרט ההדפסה לסרט ישן).

(החזרתי את הסרט החדש). לא הצלחתם? תאמינו או לא תאמינו (ומומלץ לא להאמין, כי קצת הגזמת), הדוגמא הזאת דומה לכמה מן העבודות שאנו מקבלים. (אגב, הבעיה הזאת הולכת ונפתרת מעצמה עם הכנסת השימוש במדפסות הזרקת דיו ולייזר במקום המדפסות הישנות יותר).

הגהה

השקעתם מאמצים רבים בכתיבת עבודה טובה, ואתם מעוניינים יש אותה מוקדם ככל האפשר. ייתכן אפילו, שאתם לא מעוניינים ב"יש אותה" אלא להגיש אותה, אבל מיהרתם ולא שמתם לב. לכן, בכל זאת כדאי "לקחת" את הזמן ולעשות הגהה על העותק שאתם עומדים להגיש למרצה (עדיף לתקן שגיאות בכתב יד מלמסור את העבודה בלי תיקון השגיאות), אך עוד יותר רצוי שלא תהינה שגיאות כלל.

הערות על לוחות ורישומים סטטיסטיים

- יש לתת מספר לכל טבלה. יש לאזכר את הטבלה בטקסט (לדוגמא: נתונים אלו מופיעים בטבלה מספר 5).
- רישום עקבי של מספרים: אם רושמים את המספרים בדיוק של מקום אחד או שניים אחרי הנקודה העשרונית, יש לרשום את כל המספרים בהתאם.

<u>לא נכון</u>	<u>נכון</u>
56.4	56.4
72	72.0
96.81	96.8

- דיוק מוטעה: ישנן הרבה שגיאות באיסוף נתונים, כולל טעויות דגימה וטעויות אחרות. הטעויות הללו מונעות מאתנו את האפשרות להציג את הנתונים המדויקים ביותר. עם זאת רבים מציגים את התוצאות בצורה המרמזת על דיוק מרבי והדבר נכון במיוחד, כשמדובר במדגמים לא גדולים. לדוגמא: המספר 57.14 מרמז על דיוק רב, אולם כאשר המספר הזה משקף ארבעה מתוך שבעה נבדקים ראוי להסתפק ברישום אחוזים שלמים (מעוגלים).
- רישום מובהקות סטטיסטית: יש לאמץ את הנוהג המקובל לרישום מובהקות בכוכביות (* ו **) כאזכור להערת שוליים מתחת ללוח: $p < 0.05$ ו $p < 0.01$. בדרך כלל אין צורך לרשום את ה n המדויק. לעולם אין לרשום שה- $p = 0.0000$. (זה מעיד על חוסר הבנה בסטטיסטיקה והעתקה בלבד מפלט המחשב).
- על הלוח לכלול "מפתח" כשהקטגוריות המופיעות בלוח אינן מורות על משמעותן, או על כיוון הממצאים, או על הטווח של הנתונים בפורטנציאל. לדוגמא: ציון בסולם פמיניזם מסוים נע מ-

20 (גישה אנטי פמיניסטית) ל- 60 (גישה פרו פמיניסטית). בלוח נציין ליד ציון בפמיניזם אזכור למפתח, כמו ציון בפמיניזם א'.

מתחת ללוח נרשום

מפתח

א' פמיניזם: 20 = גישה אנטי פמיניסטית; 60 = גישה פרו פמיניסטית
ב' אמונה דתית: 0 = אמונה אנטי דתית; 10 = אמונה פרו דתית

ללא המפתח, לא נדע לפרש (לדוגמא) ממוצע של 55 בציון הפמיניזם וציון של 2 בציון הדתיות בגוף הלוח. הכרחי לכלול את המפתח בכל לוח רלוונטי, אף אם כבר רשמנו אותו בלוח קודם, ו/או בפרק שיטות המחקר.

התייחסות לנתונים גולמיים

לפעמים חוקרים מתייחסים להבדל בין קבוצות או טיפולים, אך הם אינם מעניקים מספיק משקל לנתונים הגולמיים ומשמעותם. לדוגמא: במחקר אחד נמצא שההבדל ב"נכונות לקבל את האחר" בין דתיים לבין חילוניים היה 0.43. וכי הבדל זה היה מובהק, באופן סטטיסטי, ברמת מובהקות של 0.05. החוקר עשה מזה עניין גדול וציין במחקרו כי קבוצה א' מקבלת יותר את הקבוצה השנייה ואלו קבוצה ב' דוחה יותר את קבוצת א'. אשתו (מנהלת עסק גדול ומצליח שמנסה לעזור לבעלה כשיש לה זמן) הפנתה את תשומת ליבו לכך שבאופן מהותי, אין הקבוצות שונות מאד זו מזו, ובסולם הנע מ 0 ועד 10, הממוצעים היו 9.03 ו 9.46 (כש- 10 מצביע על קבלה ו 0 מצביע על דחייה) האם במקרה זה אפשר לדבר על כך שקבוצה אחת דוחה יותר את השנייה?

מספר המלצות לגבי מחשבים

1. שמירת קבצים: שמור, שמור ושמור! תלמידה שלי איבדה פעם את כל עבודת המ.א. שלה לאחר שהתיק שלה (שהכיל את הדיסקט) נגנב.
מובן, שיש לשמור את הדיסקים במקומות שונים. חבר שלי הקפיד לגבות את כל הקבצים שלו ב-HARD DISC ובדיסקטים. כשהמחשב שלו נשרף כליל בשרפה במשרדי בנק לאומי ב-1995, נשרפו גם כל הגיבויים שהונחו ליד המחשב. הבנק שלח את כל השאריות לחברה

באנגליה המתמצאת בשחזור חומר (לכן הבנק העלה את העמלות שאנחנו משלמים), אך אי אפשר היה לשחזר את הקבצים (בעקבות כך, הבנק העלה את העמלות פעם נוספת!). מוסר השכל: שמור!

2. עד להגשה סופית, ניתן לרשום את שם הקובץ בגוף העבודה או במקום אחר שתוכלו למצוא בקלות. אני מציע לשמור לפי תאריכים. לדוגמא: AVODA SASSON-LEVI JAN 05 2012

3. לפעמים, כשעובדים על קובץ בבית וגם במשרד, או בחדר המשתמשים באוניברסיטה, נתקלים בקושי לפתוח את הקובץ במקום השני. הסיבה לכך יכולה להיות שיטת הפעלה שונה, או תוכנה ישנה וחדשה בשני המחשבים.

טיפ: ניתן להוריד תוכנה בשם drop box ולשמור כל שינוי בקובץ שלך בכל המחשבים שלך באופן אוטומטי.

שמירת חומר גלם

יש לשמור (רצוי לנצח) את כל חומר הגלם של המחקר שערכתם. חומר הגלם כולל שאלונים, ראיונות, הקלטת ראיונות, צילומים של ראיונות, רישום תצפיות, חומר שעבר ניתוח תוכן וכיו"ב.

שבירת כותרת

זה ענין של אסתטיקה, אבל ... כדאי לשבור כותרת לשתי שורות (כשיש צורך בכך, כמובן)

בצורה יפה והגיונית. להלן מספר דוגמאות:

התרומה של סוציולוגיה לניהול וישוב סכסוכים בעבר,
בהווה ובעתיד

התרומה של סוציולוגיה לניהול וישוב סכסוכים
בעבר, בהווה ובעתיד

התרומה של סוציולוגיה לניהול וישוב
סכסוכים בעבר, בהווה ובעתיד

כל הכותרות אומרות את אותו הדבר, אבל הדוגמא האמצעית נראית (לפחות לי) כהגיונית וכנאה

יותר.